Instanța de fond: Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani), judecător Jomiru-Niculiță V.
Dosarul nr. 2a-2686/24 (2-22118177-02-2a-03072024)

D E C I Z I E

11 decembrie 2024 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chişinău

Instanța compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecătorul: Panov Ana
Judecătorii: Malîi Ala și Mămăligă Natalia
Grefier: Jumiga Tamara

examinând în şedinţă de judecată publică cererea de apel declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 12 februarie 2024, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Hlopeţchi Igor împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral,

a c o n s t a t a t :

Circumstanțele cauzei:

La 10 august 2022, Hlopeţchi Igor a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției privind constatarea faptului neexecutării deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2015, pentru perioada 15 noiembrie 2019 până la momentul pronunțării hotărârii, și încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiţiei în beneficiul său a prejudiciului moral în mărime de 200 001 lei.

În motivarea acțiunii, Hlopeţchi Igor a invocat că, la 22 iulie 2013, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ghelici Fiodor şi Claudia Iaţco, intervenienţi aceesorii SRL „Simpals”, Publicaţia Periodică „MoldavscaiaVedomosti”, SRL „MLD Media”, SRL „Alliance Trade Group”, SRL „Panorama DC”, SRL „IntractMedia”, SRL Info-Prim Neo” și SRL „Ştiri Media TV” cu privire la apărarea onoarei, demnităţii şi repararea prejudiciului moral.

A indicat că, prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chişinău din 18 decembrie 2014, acţiunea a fost admisă parţial, au fost recunoscute declaraţiile expuse de Ghelici Fiodor şi Iaţco Claudia ca fiind judecăţi de valoare, fără substract factologic, defăimătoare, false şi care lezează onoarea şi demnitatea lui Hlopeţchi Igor, şi au fost obligaţi pârâţii Ghelici Fiodor şi Iaţco Claudiade a dezminţi informaţia care îl lezează direct pe Hlopeţchi Igor, răspândită la 19 iunie 2013, în timpul conferinţei de presă la agenţia IPN şi care ulterior preluată de alte surse de informare în masă, fiind obligaţi să difuzeze prin aceleaşi portaluri electronice prin care a fost răspândită informaţia care îl vizează direct pe Hlopeţchi Igor. Totodată, s-a încasat, în mod solidar, din contul lui Fiodor Ghelici şi Claudia Iaţco în beneficiul lui Hlopeţchi Igor suma de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat.

Relevă că hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chişinău din 18 decembrie 2014 a fost menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2015 și încheierea Curții Supreme de Justiție din 20 aprilie 2016.

Afirmă că a depus efort pentru a urgenta executarea documentului executoriu nr. 2-548/2014 din 16 decembrie 2015, care se află în procedura executorului judecătoresc Bănărescu Anatolie, în care are calitate de creditor Ghelici Fiodor şi Iaţco Claudia, informând, la 11 mai 2018, executorul judecătoresc referitor la faptul că față de Claudia Iaţco a apărut o creanţă faţă de bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiţiei, în sumă de 151 276 lei care acoperă integral creanţa.

Relatează că în adresa Ministerului Justiţiei şi Ministerului Finanţelor a fost înaintată, somaţie de aplicare a sechestrului pe mijloacele financiare în limita sumei de 50 000 lei.

Consideră că prin prisma prevederilor art. 99 Cod de executare, creanţa pecuniară se consideră sechestrată de la data înmânării somaţiei. Astfel, suma de 50 000 lei care era scadentă, la 18 ianuarie 2018, se consideră sechestrată din momentul aplicării ştampilei Ministerului Finanţelor pe somaţia executorului judecătoresc.

A mai indicat că în luna august 2018, angajatul Ministerului Finanţelor din direcţia contencios şi control legalităţii, Solova Sergiu, prin rezoluţia conducerii Ministerului Finanţelor, a recepţionat de la angajaţii Ministerului Justiţiei documentul executoriu privind suma de 151 276 lei, dintre care 50 000 lei trebuiau consemnate la contul executorului judecătoresc, ulterior acţionând din postura de agent al statului cu rea-voinţă, prin fapte de abuz de serviciu a transferat sumele sechestrate la contul special al Ministerului Finanţelor, de unde Claudia Iaţco le-a ridicat, fără ca să fie transferaţi la contul special al executorului judecătoresc, fapt prin care a fost subminată întreaga procedură de executare, fiind violate grav interesele legale ale creditorului.

Accentuează că în legătură cu lichidarea unor surse mass-media care aveau calitatea de intervenienți accesorii, prin decizia Curții de Apel Chişinău din 24 ianuarie 2019, s-a dispus schimbarea modului de executare a titlului executoriu nr. 2-548/2014 din 18 decembrie 2014, emis de Judecătoria Buiucani, mun. Chişinău, încasând de la Ghelici Fiodor şi Iaţco Claudia în beneficiul creditorului Hlopeţchi Igor, compensaţia bănească în mărime de 1 000 unităţi convenţionale, ceea ce constituie 20 000 lei. În prezent mărimea creanţei este de 150 000 lei, inclusiv dobânzile de întârziere.

Consideră că reieșind din natura procedurii de executare și anume dezmințirea informațiilor false, care până în prezent generează efecte negative pentru creditor, este îndreptățit să se adreseze cu acțiune în judecată în baza Legii nr. 87.

Relevă că, la 16 august 2019, a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiţiei, intervenient accesoriu Ministerul Finanţelor, Sergiu Solova, angajat al Ministerului Finanţelor și executorul judecătoresc Anatolie Bănărescu, cu privire la constatarea încălcării dreptului prevăzut de art. 6§1 CEDO, art.1 Protocolul 1 al Convenţiei cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti şi repararea prejudiciului moral.

Afirmă că prin hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Buiucani) din 14 noiembrie 2019, a fost admisă parţial cererea de chemare în judecată depusă de Hlopeţchi Igor cu privire la neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti şi repararea prejudiciului moral și s-a constatat încălcat dreptul lui Hlopeţchi Igor, garantat de art. 6 § 1 CEDO, art.1 Protocolul 1 la Convenţie, cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chişinău din 18 decembrie 2014 și s-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiţiei în beneficiul lui Hlopeţchi Igor suma de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

La fel, notează că prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2020, menținută prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 30 septembrie 2020, a fost modificată hotărârea din 14 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chişinău (sediul Centru), în partea încasării prejudiciului moral, majorând suma încasată de la 5 000 de lei până la 35 000 de lei.

De asemenea, relatează că în perioada 15 noiembrie 2019 până în prezent, adică mai mult de 3 ani, hotărârea definitivă și irevocabilă a instanței de judecată nu a fost executată, chiar după constatarea neexecutării pe o perioadă de 3 ani.

Mai menționează că în perioada nominalizată a depus o cerere de stabilire a cotei părţi din bunul imobil, care conform datelor din Registrul bunurilor imobile, aparține cu drept de proprietate, cota parte 1.0, după Claudia Iaţco și Dorin Iaţco, însă până în prezent, agenţii publici nu au realizat această operaţiune juridică în temeiul hotărârii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 22 noiembrie 2019.

Relevă că informaţia răspândită de Claudia Iaţco şi Fiodor Ghelici s-au soldat

cu repercusiuni negative în privinţa reclamantului, conferinţa de presă fiind precedată de iniţierea unor anchete de serviciu şi concedieri repetitive cu iz de hărţuire, iar neexecutarea hotărârii instanţei de judecată îl plasează într-o stare continuă de incertitudine.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 12 februarie 2024 a fost admisă parțial acțiunea înaintată de Hlopețchi Igor și s-a constatat încălcat dreptul lui Igor Hlopețchi, la executarea în termen rezonabil a deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2015. S-a încasat din bugetul de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Hlopețchi Igor, prejudiciul moral în mărime de 35000 lei, pentru încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a actului judecătoresc. În rest, pretenția cu privire la încasarea prejudiciului moral, s-a respins ca neîntemeiată.

Solicitarea apelantei:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 11 martie 2024, Ministerul Justiției a depus apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 12 februarie 2024, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Argumentele apelului:

În motivarea cererii de apel, apelantul a invocat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond.

Relevă că titlul executoriu a cărei neexecutare se invocă de reclamant, a fost executat.

Afirmă că intimatul nu a prezentat o evaluare a pierderilor suferite ca rezultat al neexecutării hotărârii, nu a prezentat nici o probă, care ar dovedi faptul deteriorării situației lor financiare ca rezultat al violării drepturilor.

Remarcă că dreptul de „acces la un tribunal” nu se impune unui stat de a executa orice hotărâre cu caracter civil, fără a avea în vedere circumstanțele particulare ale cauzei. Responsabilitatea statului pentru executarea unei hotărâri judecătorești în privința unei persoane private, se extinde nu mai departe decât implicarea organelor de stat în procedurile de executare.

Consideră că nu a existat o violare a drepturilor intimatului, deoarece Hlopețchi Igor nu a prezentat probe pertinente în susținerea poziției sale și astfel acțiunea reclamantului este neîntemeiată în fond, din considerentul că intimatul solicită repararea prejudiciului rezultat din neexecutarea unei hotărâri pentru care debitorul nu are venituri suficiente.

În ce privește comportamentul executorului judecătoresc, susține că executorul judecătoresc a reacționat imediat la toate cererile reclamantului și în acest sens nu îi poate fi imputată tergiversarea executării.

Respectând principiul contradictorialității, instanța de apel a expediat în adresa intimatului Hlopețchi Igor, cererea de apel, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă până la data examinării apelului, nu a fost depusă referință asupra cererii de apel.

Termenul de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) a fost pronunțat la 12 februarie 2024, iar cererea de apel a fost depusă la 11 martie 2024 (f. d. 137 vol. II), Colegiul judiciar constată că aceasta a fost declarată în termen.

Poziția părților în apel:

În ședința de judecată a instanței de apel, reprezentantul apelantului Ministerul Justiției, Vicol Alexandru, a susținut apelul și a solicitat admiterea acestuia, casarea hotărârii instanței de fond, și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Reprezentantul intimatului Hlopețchi Igor și intervenientul accesoriu executorul judecătoresc Bănărescu Anatolie la ședința de judecată nu s-au prezentat, procedura de citare a fost respectată. Astfel, instanța de apel consideră posibilă examinarea cauzei în apel, în lipsa părților care nu s-au prezentat. Or, potrivit art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

Aprecierea instanţei de apel:

Audiind explicațiile reprezentantului apelantului, analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel, în raport cu materialele dosarului, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău consideră cererea de apel ca fiind neîntemeiată şi urmează a fi respinsă, cu menţinerea hotărârii contestate a primei instanţe, din motivele ce succed.

În acord cu prevederile art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

Conform art. 373 alin. (1), (2), (3) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea

primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă.

Colegiul judiciar, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe în raport cu prevederile art. 238-241 din Codul de procedură civilă constată că, dispoziţiile procedurale invocate au fost respectate în tot, astfel instanţa de fond a dat o apreciere corectă raportului juridic stabilit între părţi, a constatat şi elucidate pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, concluziile instanţei de fond expuse în hotărâre fiind în corespundere cu probele administrate, iar normele de drept material au fost aplicate corect.

Potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.

Totodată, Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea Gard Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26, Moreira Fereira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră), 11 iulie 2017, parag. 84,98).

Reține Colegiul că în prezenta cauză, la 10 august 2022, Hlopeţchi Igor a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a concluzionat asupra temeiniciei parțiale a acțiunii depuse de Hlopeţchi Igor împotriva Ministerului Justiției privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral.

Colegiul judiciar consideră corectă și legală soluția instanței de fond cu privire la temeinicia parțială a acțiunii depuse de Hlopeţchi Igor.

În contextul pretențiilor înaintate, instanța de apel reține că remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei este creat prin Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Astfel, în accepțiunea art. 2 alin. (1)-(2) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen

rezonabil a hotărârii judecătoreşti poate adresa în instanţă de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări şi repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condiţiile stabilite de prezenta lege şi de legislaţia procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

În acord cu prevederile art. 2 alin. (4)-(6) al aceleiași Legi, prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti se repară indiferent de vinovăţia instanţei de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătoreşti sau a instituţiei de stat debitoare. Prejudiciul cauzat de o autoritate publică sau de o autoritate căreia statul ia delegat atribuţii de autoritate publică prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti se repară de către stat. Reparaţia prejudiciului se face de la bugetul de stat. Mărimea reparaţiei prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti se stabileşte de instanţa de judecată în fiecare caz în parte, în funcţie de circumstanţele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum şi de pretenţiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanţei de judecată şi a autorităţilor relevante, de durata încălcării şi de importanţa procesului pentru reclamant.

În corespundere cu prevederile art. 4 al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare şi suportarea costurilor şi cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

Articolul 5 alin. (1) din Legea indicată prevede că, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti, instanţa de judecată decide asupra acordării unei satisfacţii echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum şi a costurilor şi a cheltuielilor de judecată.

În continuare, instanța de apel menționează că conform art. 1 alin. (2) din Legea nr.87 din 21 aprilie 2011, aplicarea şi interpretarea termenelor din această lege se face prin prisma legislației naționale, a prevederilor Convenției Europene

pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale şi a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Conform art. 2036 Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial. Reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului , muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege. Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacţie echitabilă persoanei vătămate doar cînd aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat şi persoana vătămată astfel va putea obţine o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit. Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor personale nepatrimoniale poate fi cesionat numai în cazul în care a fost stabilit printr-o tranzacţie sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

Iar, normele stabilite la art. 2037 Cod civil, prevăd că mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate. Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luând în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obişnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularităţile cazului.

Așadar, instanța de apel reține că, solicitând respectarea unui „termen rezonabil”, Convenția subliniază importanța ca justiția să nu fie făcută cu întârzieri care ar putea pune în pericol eficacitatea și credibilitatea sa (H. împotriva Franței, pct. 58; Katte Klitsche de la Grange împotriva Italiei, pct. 61). Art. 6 § 1 obligă statele contractante să-și organizeze sistemele juridice astfel încât să le permită să îndeplinească cerințele acestei dispoziții. Obligație în sarcina statelor membre: au responsabilitatea să își organizeze propriul sistem judiciar astfel încât instanțele acestora să poată garanta oricui dreptul de a obține o hotărâre definitivă privind

contestațiile referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil într-un termen rezonabil [Comingersoll S.A. împotriva Portugaliei (MC), pct. 24; Parohia Greco-Catolică Lupeni și alții împotriva României (MC), pct. 142]. O apreciere in concreto: caracterul rezonabil al duratei unei proceduri în temeiul art. 6 § 1 trebuie apreciat în fiecare caz în funcție de circumstanțele cauzei [Frydlender împotriva Franței (MC), pct. 43], care pot impune o evaluare globală [Obermeier împotriva Austriei, pct. 72; Comingersoll S.A. împotriva Portugaliei (MC), pct. 23].

Caracterul rezonabil al duratei procedurii se apreciază cu ajutorul criteriilor consacrate de jurisprudența Curții, care sunt următoarele: complexitatea cauzei, comportamentul reclamantului, cel al autorităților competente și miza litigiului pentru partea interesată [Comingersoll S.A. împotriva Portugaliei (MC); Frydlender împotriva Franței (MC), pct. 43; Sürmeli împotriva Germaniei (MC), pct. 128; Parohis Greco-Catolică Lupeni și alții împotriva României (MC), pct. 143].

Complexitatea unei cauze poate ține atât de aspectele de fapt, cât și de cele de drept [Katte Klitsche de la Grange împotriva Italiei, pct. 55; Papachelas împotriva Greciei (MC), pct. 39]. Poate ține, de exemplu, de pluralitatea părților implicate în cauză (H. împotriva Regatului Unit, pct. 72) sau de diferitele probe care trebuie obținute [Humen împotriva Poloniei (MC), pct. 63].

Referitor la comportamentul justițiabilului, art. 6 § 1 nu impune părților interesate o cooperare activă cu autoritățile judiciare. Și nici nu li se poate reproșa acestora utilizarea tuturor căilor de atac interne pe care le oferă dreptul intern (Erkner și Hofauer împotriva Austriei, pct. 68). Trebuie doar ca partea interesată să efectueze cu diligență actele care o privesc, să nu utilizeze tactici de amânare și să exploateze oportunitățile oferite de dreptul intern pentru scurtarea procedurii (Unión Alimentaria Sanders S.A. împotriva Spaniei, pct. 35).

Din actele şi lucrările dosarului rezultă că prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun.Chişinău din 18 decembrie 2014, acţiunea depusă de Hlopeţchi Igor împotriva lui Ghelici Fiodor şi Claudia Iaţco, intervenienţi accesorii SRL „Simpals”, Publicaţia Periodică „MoldavscaiaVedomosti”, SRL „MLD Media”, SRL „Alliance Trade Group”, SRL „Panorama DC”, SRL „IntractMedia”, SRL Info-Prim Neo” și SRL „Ştiri Media TV”, cu privire la apărarea onoarei, demnităţii şi repararea prejudiciului moral, a fost admisă parţial. Au fost recunoscute declaraţiile expuse de Ghelici Fiodor şi Iaţco Claudia ca fiind judecăţi de valoare, fără substract factologic, defăimătoare, false şi care lezează onoarea şi demnitatea lui Hlopeţchi Igor şi au fost obligaţi pârâţii Ghelici Fiodor şi Iaţco Claudia de a dezminţi informaţia care îl lezează direct pe Hlopeţchi Igor, cu următorul conţinut „Se dezminte informaţia răspândită la data de 19 iunie 2013 de către Fiodor Ghelici şi Claudia Iaţco, în timpul conferinţei de presă la agenţia IPN şi care ulterior preluată de alte surse de informare în masă”; au fost obligaţi să difuzeze

prin aceleaşi portaluri electronice prin care a fost răspândită informaţia care îl vizează direct pe Hlopeţchi Igor: http://www.noi.md, http://www.pan.md, http://www.vedomosti.md, http://totul.md, http://unimedia.info, http://news.point.md, http://epresa.md: http:IPN.md. S-a încasat, în mod solidar, din contul lui Fiodor Ghelici şi Claudia Iaţco în beneficiul lui Hlopeţchi Igor suma de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Hotărârea Judecătoriei Buiucani mun.Chişinău din 18 decembrie 2014 a fost menținută de instanțele ierarhic superioare prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2015 și încheierea Curții Supreme de Justiție din 20 aprilie 2016 (vol. I, f.d.34-35).

Prin încheierea nr. 2rh-134/16 din 22 iunie 2016 a fost respinsă cererea de revizuire depusă de Iațco Claudia și Ghelici Fiodor împotriva încheierii Curții Supreme de Justiție din 20 aprilie 2016, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Hlopeţchi către Iațco Claudia și Ghelici Fiodor, intervenienţi accesorii SRL „Simpals”, Publicaţia Periodică „MoldavscaiaVedomosti”, SRL „MLD Media”, SRL „Alliance Trade Group”, SRL „Panorama DC”, SRL „IntractMedia”, SRL Info-Prim Neo” și SRL „Știri Media TV”, cu privire la apărarea onoarei, demnităţii şi repararea prejudiciului moral (vol. I, f. d.140-148).

La 22 ianuarie 2016, la cererea creditorului Hlopeţchi Igor, executorul judecătoresc Bănărescu Anatolie a intentat procedura de executare nr. 056-528/2016, în temeiul documentului executoriu nr. 2-548/14, emis de Judecătoria Buiucani, mun.Chişinău din 18 decembrie 2014, privind încasarea, în mod solidar, din contul debitorilor Fiodor Ghelici şi Claudia Iaţco în beneficiul lui Hlopeţchi Igor a sumei de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat (vol. I, f.d.14, 123-124).

În scopul asigurării executării documentului executoriu, prin încheierea din 22 ianuarie 2016 (vol. I, f. d. 127-128 verso), au fost aplicat măsuri de asigurare a executării documentului executoriu.

La 27 iunie 2016, Hlopeţchi Igor a depus cerere la executorul judecătoresc Bănărescu Anatolie, prin care a solicitat calcularea dobânzii de întârziere în temeiul art.24 Cod de executare, pentru perioada 16 decembrie 2015 - 21 decembrie 2022 în mărime de 33 924,66 lei (f.d. 154 vol. I; f. d. 4, vol.II).

Concomitent, prin încheierea executorului judecătoresc Bănărescu Anatolie din 30 mai 2016, a fost intentată procedura de executare nr. 056-658/2016, în temeiul documentului executoriu nr. 2-548/14, emis de Judecătoria Buiucani mun. Chișinău din 18 decembrie 2014, privind dezmințirea informaţiei care îl lezează direct pe Hlopeţchi Igor (f. d. 81-82 vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chişinău din 24 ianuarie 2018, în legătură cu eschivarea debitorilor de la executare și lichidarea unor surse mass-media care

fuseseră atrase în proces ca intervenienţi accesorii, a fost schimbat modul de executare a titlului executoriu nr. 2-548/2014 din 18 decembrie 2014, emis de Judecătoria Buiucani, mun. Chişinău, prin care s-a dispus de a încasa de la Ghelici Fiodor şi Iaţco Claudia în beneficiul creditorului Hlopeţchi Igor, o compensaţie bănească în mărime de 1000 unităţi convenţionale, ceea ce constituie 20 000 lei (f.d.105 verso-110, vol. I).

La 28 mai 2018, executorul judecătoresc Gosic Andrei, asigurând funcționarea biroului executorului judecătoresc Bănărescu Anatolie, a expediat în adresa Ministerului Justiției somația nr. 056-313r/2018 din 28 mai 2018, conform căreia toate creanțele pecuniare ale debitorului Iațco Claudia, inclusiv cele dobândite în viitor, se sechestrează în limita sumei datorate în mărime de 50 000 lei, indicând că prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 ianuarie 2018 a fost încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Iațco Claudia prejudiciul material în sumă de 51276 lei și prejudiciul moral în mărime de 100 000 lei (vol. I, f. d. 202 verso-204).

Ministerului Justiției, prin răspunsul din 21 iunie 2018, a indicat că titlul executoriu se va executa conform procedurii și termenilor stabiliți prin art. 68 alin. (2) și (5) al Legii nr.181 din 25 iulie 2014 privind finanțele publice și responsabilității bugetar-fiscale (vol.I, f. d. 206 verso). Somația a fost expediată și în adresa Ministerul Finanțelor la 11 iunie 2018 (vol. I, f. d. 201 verso-202).

Iar, potrivit răspunsului Ministerul Finanțelor din 21 iunie 2018, suma de 50 000 va fi transferată la contul curent special al executorului judecătoresc, în dependență de soluția pronunțată de Curtea Supremă de Justiție în cauza vizată (vol. I, f. d. 207).

Din scrisoarea Ministerului Finanțelor nr. 15-07/16 din 16 ianuarie 2019 și nr.15-07/286 din 5 aprilie 2019 rezultă că somația executorului judecătoresc din 11 iunie 2018 nu a fost executată, iar suma de 151 276 lei a fost transferată la contul debitorului Iațco Claudia (vol. I, f. d. 209 verso-210, 229 verso-231).

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 22 noiembrie 2019 s-a admis cererea lui Hlopeţchi Igor către Iațco Claudia, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Anatolie Bănărescu, IP „Agenția Servicii Publice” și Adrian Iațco, și s-a dispus delimitarea proprietății comune în devălmășie pentru Iațco Claudia ½ cotă parte și pentru Iațco Dorin ½ cotă parte (f. d. 30-33, vol. I) .

În rezultatul adresării executorului judecătoresc Bănărescu Anatolie nr. 056-368r/2019 din 21 ianuarie 2019, SRL „Simplas” a prezentat dezmințirea prezentată de Claudia Iațco în vederea executării hotărârii Judecătoriei Buiucani din 18 decembrie 2014, prin care ultima a dezmințit informația, care îl vizează pe Hlopeţchi Igor cu următorul conținut: se dezminte informația răspândită la conferința de presă pe 19 iunie 2013 la agenția IPN, care a fost preluată și de alte surse mass-media, precum că Hlopeţchi este escroc, fără studii superioare, a

falsificat diploma de studii, datorează bani, a comandat omorul unei persoane, informație care nu corespunde adevărului” (vol. I, f.d.103-105).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2020, menținută prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 30 septembrie 2020, a fost modificată hotărârea din 14 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chişinău (sediul Centru), în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Hlopeţchi Igor împotriva Ministerului Justiţiei al Republicii Moldova, intervenienţi accesorii Ministerul Finanţelor al Republicii Moldova, Sergiu Solova, angajat al Ministerului Finanţelor al Republicii Moldova, executorul judecătoresc Bănărescu Anatolie, cu privire la constatarea încălcării dreptului prevăzut de art. 6 § 1 CEDO, art.1 Protocolul 1 al Convenţiei, cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti şi repararea prejudiciului moral, în partea încasării prejudiciului moral, majorând suma încasată de la 5 000 de lei până la 35 000 de lei (vol. I, f. d. 8-13).

Conform certificatului nr. 056-350r/22 din 6 septembrie 2022, eliberat de executorul judecătoresc Bănărescu Anatolie, privind calcularea sumei total achitate în dosarul de executare nr. 056-350r/2022 și nr. 056-351r/22, intentat în temeiul documentului executoriu nr. 2-548/14, emis de Judecătoria Buiucani mun.Chișinău, privind încasarea în mod solidar de la Claudia Iațco și Ghelici Fiodor în beneficiul lui Hlopețchi Igor a sumei de 50 000 lei, și nr. 2-548/14, emis de Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, care în temeiul deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 ianuarie 2019, s-a dispus încasarea de la Claudia Iațco și Ghelici Fiodor în beneficiul lui Hlopețchi Igor a compensației bănești în mărime de 1 000 u.c., ce constituie 20 000 lei, se constată că Claudia Iațco a achitat suma totală de 48 456,24 lei, în cadrul dosarelor de executare indicate supra (f. d. 98, vol. II).

Instanța de apel reține că în conformitate cu prevederile art. 120 din Constituţia Republicii Moldova, este obligatorie respectarea sentinţelor şi a altor hotărâri definitive ale instanţelor judecătoreşti, precum şi colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentinţelor şi a altor hotărâri judecătoreşti definitive.

În acord cu dispozițiile art. 16 alin. (1) şi (2) Cod de procedură civilă, hotărârile, încheierile, ordonanţele şi deciziile judecătoreşti definitive, precum şi dispoziţiile, cererile, delegaţiile, citaţiile, alte adresări legale ale instanţei judecătoreşti, sînt obligatorii pentru toate autorităţile publice, asociaţiile obşteşti, persoanele oficiale, organizaţiile şi persoanele fizice şi se execută cu stricteţe pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Neexecutarea nemotivată a actelor judecătoreşti, dispoziţiilor, cererilor, delegaţiilor, citaţiilor, altor adresări legale, precum şi lipsa de consideraţie faţă de judecată, atrag răspunderea prevăzută în prezentul cod şi în alte legi.

Astfel, conform art. 10 alin. (1) Cod de executare, executarea silită reprezintă un ansamblu de măsuri, prevăzute de prezentul cod, prin care creditorul realizează, prin intermediul executorului judecătoresc, cu concursul organelor de stat abilitate, drepturile sale, recunoscute printr-un document executoriu, dacă debitorul nu-și îndeplinește benevol obligațiile, iar măsurile adoptate de autoritățile naționale în vederea executării, trebuie să fie adecvate și suficiente pentru a asigura executarea (Ruianu vs România, pct. 66), ținând seama de obligațiile ce le revin în calitate de depozitari ai forței publice în materie de executare (pct. 72-73).

În virtutea prevederilor art. 70 alin. (1) și (2) Codul de executare, documentul executoriu va fi executat în termenul indicat în el sau, în cazul în care nu este indicat, într-un termen rezonabil. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sânt: complexitatea procedurii de executare, comportamentul participanţilor la procedura de executare, interesul creditorului şi conduita executorului judecătoresc.

Executorul judecătoresc urmează să întreprindă imediat toate acţiunile necesare în vederea executării hotărîrii judecătoreşti. Dacă legea nu prevede altfel, termenul dintre acţiunile complexe ce urmează a fi întreprinse de executorul judecătoresc nu va depăşi 15 zile. Curgerea acestui termen se suspendă pe durata suspendării sau amânării executării, strămutării procedurii de executare, imposibilităţii executorului judecătoresc de a acţiona din motive ce nu depind de voinţa sa, precum şi în cazul în care nu au fost avansate cheltuielile necesare pentru efectuarea actului următor.

Colegiul consideră imperios de a reitera că în condițiile speței obiectul litigiului constituie constatarea faptului neexecutării deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2015, pentru perioada 15 noiembrie 2019 până la momentul pronunțării hotărârii și repararea prejudiciului moral în mărime de 200 001 lei.

Instanţa de apel, în acest sens menţionează că potrivit jurisprudenţei sale constante, CEDO a opinat că executarea unei hotărâri sau decizii, indiferent de instanţă, trebuie să fie considerată ca făcând parte integrantă din „proces” în sensul art. 6 din Convenţie (cauza Hornsby împotriva Greciei, hotărârea din 19 martie 1997, § 40).

Prin urmare, Colegiul judiciar menționează că în cazul din speță vinovăția în tergiversarea executării în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nu poate fi imputată lui Hlopețchi Igor, o perioadă foarte îndelungată de timp.

În virtutea art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra

încălcării drepturilor și obligațiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

Art. 6 § 1 protejează punerea în aplicare a hotărârilor judecătorești definitive și obligatorii (și nepunerea în aplicare a hotărârilor care pot fi supuse controlului celor mai înalte instanțe (Ouzounis și alții împotriva Greciei, pct. 21).

Astfel, dreptul la executarea deciziilor judiciare definitive și cu caracter obligatoriu, indiferent de tipul jurisdicției, face parte integrantă din „dreptul la o instanță". În caz contrar, garanțiile art. 6 § 1 din Convenție ar fi lipsite de orice efect util.

La caz, analizând în ansamblul lor toate circumstanțele relevante speței prin prisma normelor legale ce le reglementează, Colegiul civil constată că prima instanță întemeiat și legal a concluzionat referitor la încălcarea termenului de executare a deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2015.

Completul judiciar apreciază cererea de apel înaintată de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, prin care s-a solicitat casarea integrală a hotărârii instanței de fond, și va respinge argumentele invocate de reprezentantul apelantului Ministerul Justiției ca neprobate și nefondate, or din materialele cauzei reiese cu certitudine faptul că a fost încălcat dreptul lui Hlopețchi Igor la executarea în termen rezonabil a deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2015.

În acest sens, instanța de fond corect a punctat că din momentul intentării procedurilor de executare și până la data depunerii prezentei acțiuni, măsurile întreprinse în vederea executării documentelor executorii nu au fost efective, motiv din care nu este o executare integrală a acestora.

În hotărârea sa nr. 22 din 08 octombrie 2019, § 33, Curtea Constituțională, inter alia, a reamintit că accesul la justiţie semnifică nu doar posibilitatea juridică efectivă de a te adresa unui organ de plină jurisdicţie pentru soluţionarea unei contestaţii şi obţinerea unei satisfacţii, ci şi dreptul de a cere executarea hotărârii obţinute. Iar respectarea sentinţelor şi a altor hotărâri definitive ale instanţelor judecătoreşti este obligatorie. Caracterul obligatoriu al hotărârilor judecătoreşti se exprimă prin obligativitatea executării acestora. Dreptul la executarea unei hotărâri judecătoreşti constituie o parte integrantă a dreptului la un proces echitabil. Curtea Europeană a Drepturilor Omului în practica sa a reţinut, cu titlu de principiu, că dreptul la un proces echitabil ar fi iluzoriu dacă ordinea juridică a unui stat ar permite ca o hotărâre judecătorească definitivă şi obligatorie să rămână inoperantă, în detrimentul unei părţi a procesului (cauza Immobiliare Saffi v. Italia, 8 hotărâre din 28 iulie 1999, § 63; cauza Şandor v. România, hotărâre din 24 martie 2005, § 23).

În acest sens, Colegiul judiciar evidențiază că executorul judecătoresc Bănărescu Anatolie nu a făcut uz de toate instrumentele juridice puse la dispoziția sa acordate de legiuitor în cazul refuzului sau a imposibilității executării

documentului executorului judecătoresc, fiind constatat încălcat dreptul lui Hlopeţchi Igor la executare, în termen rezonabil, a hotărârii judecătoreşti.

Cu referire la temeinicia pretenției de reparare a prejudiciului moral cauzat lui Hlopeţchi Igor prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a actului judecătoresc, Colegiul judiciar apreciază ca fiind legală și corectă soluția instanței de fond în partea admiterii acesteia, în mărime de 35 000 lei.

La caz, Colegiul judiciar reține că la determinarea cuantumului compensației prejudiciului moral cauzat, instanța de fond, s-a bazat pe jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului care susține că, aprecierea prejudiciului moral urmează să se facă în raport cu un șir de criterii bine prestabilite, precum și specifică faptul că la aprecierea compensațiilor survenite în baza prejudiciului moral obligatoriu se va lua în considerație principiul general al echității, iar suma nu trebuie să fie vădit disproporționată de suferințele cauzate sau de alte cauze similare, apreciind că suma de 35 000 lei este una rezonabilă.

Totodată, Colegiul civil punctează că instanța de fond corect a stabilit necesitatea de a încasa prejudiciul moral cauzat prin încălcarea dreptului reclamantului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti, or conform legislației în vigoare, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la executare în termen rezonabil, instanța decide asupra acordării unei satisfacții echitabile reclamantei de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral.

Prin urmare, Colegiul judiciar denotă că instanța de fond întemeiat a stabilit suma prejudiciului moral care urmează a fi încasat în folosul lui Hlopeţchi Igor, în mărime de 35 000 lei, care reprezintă o sumă rezonabilă și suficientă pentru compensarea pagubelor de ordin moral, această despăgubire corespunzând și criteriilor de despăgubire stabilite de CtEDO prin jurisprudența sa.

În argumentarea concluziilor, Colegiul civil reiterează că cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel, încât acesta să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor. Daunele morale sunt menite să furnizeze o compensație financiară pentru un prejudiciu moral cauzat, care nu trebuie apreciat ca o îmbogățire fără justă cauză.

Astfel, argumentele invocate de apelant, în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute de către instanța de apel, deoarece se combat cu cele invocate supra şi se axează asupra circumstanțelor care au fost constatate şi elucidate pe deplin de instanța de fond, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate şi apreciate cu respectarea normelor de drept procedural şi susținute de normele de drept material.

Distinct de cele expuse şi având în vedere faptul că circumstanțele cauzei au fost constatate de către prima instanță şi nu este necesară verificarea suplimentară a

cărorva dovezi, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău ajunge la concluzia de a respinge apelul și de a menține hotărârea contestată.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a), art. 389, art. 390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău-

d e c i d e :

Se respinge cererea de apel declarată de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 12 februarie 2024, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Hlopețchi Igor împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Panov Ana

Judecătorii: Malîi Ala

Mămăligă Natalia